

Gogol Nikolai Vasilevich

Reviisori

Николай Гоголь

Reviisori

«Public Domain»

Гоголь Н. В.

Reviisori / Н. В. Гоголь — «Public Domain»,

Содержание

ENSIMMÄINEN NäYTÖS	6
TOINEN NäYTÖS	15
Конец ознакомительного фрагмента.	18

Gogol Nikolai Vasilevich

Reviisori Huvinäytelmä viidessä näytöksessä

Mitä runsain huumori, joka itse ivassakin korottaa sen tavan, jolla Gogol tuopi esiin yhteiskuntansa puutteita, mitä sujuvin esitystapa ja ennen kaikkea kauttaaltansa puhdas kansallinen henki, ovat ne ominaisuudet, jotka ovat saattaneet tämän kirjailijan kansallensakalliiksi ja tehneet hänet tunnetuksi muittenkin kansojen kirjallisuudessa. Avarain kieliaarteittensa käytännössä vetää hän vertoja meidän Kivelle ja hänen teoksensa ovat samaten, kuin viimemainitun, sangen vaikeat, paikoittain melkein mahdottomat toiseenkieleen kääntää. Tätä seikkaa silmällä pitäen, ei kukaan mahtane kummastella, huomattaessaan, ett'ei aina ole voitu täydellisen vastaavasti kuvata alkuteoksen ajatusta ja esitystä.

Tietysti semmoisen teoksen suomentaminen, jossa Gogolin omi tuinen kirjailijaluonne kenties parhaiten kuvastuu, vaatii tarkkaa sekä alkuperäistä suomenkielen taitoa. Kaikeksi onneksi olen, työni kestäessä, saanut nauttia ystävällistä apua venäjää ja suomea hyvin osaavilta henkilöiltä. Pyydän saada täten lausua heille sulimmat kiitokseni.

Tuusulassa, Lepolassa, 17 p. syysk. 1882.

At. Ht.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS

(Huone kaupungin päällikön kodissa.)

Ensimmäinen kohtaus.

Kaupungin päällikkö. Piirituomari. Sairashuoneen talousmies.
Koulujen tarkastaja. Piirilääkäri. Kaksi poliisimiestä.

Päällikkö. Minä olen kutsunut teidät tänne, hyvät herrat, ilmoittaakseni teille sangen ikävän uutisen: meille tulee pianreviisori.

Piirituomari. Reviisori!

Sairashuoneen talousmies. Noh, eikös mitä! Reviisori!

Päällikkö. Niin, reviisori Pietarista. Hän tulee aivan inkognito jasen lisäksi hänellä on salaisia käskyjä.

Piirituomari. Herra Jumala, mitä sanotte?

Sairashuoneen talousmies. Niinkuin ei meillä ilman sitäkin olisivastuksia kyllin. Tämä vielä puuttui!

Koulujen tarkastaja. Oi Luojani! Ja vielä päälliseksi hänellä onsalaisia käskyjäkin.

Päällikkö. Sitä minä juuri aavistinkin. Viime yönä minä lakkaamattaunessa näin pari hirveän suurta rottaa. En ole ikinäni semmoisia nähnyt: aivan mustat ja niin tavattoman isot! Ne tulivat huoneeseni, nuuskivat kaikkia... ja juoksivat jälleen tiehensä!.. Tässä luenteille kirjeen, jonka äsken sain Andrei Ivanovitsch Tschmihovilta, jonka tekni, Artemij Filippovitsch tunnette. No, hän kirjoittaa minullenäin: "Rakas ystäväni, kummini ja suosijani"... Hm! (kirjettä joutuensilmäillen mutisee epäselvästi)... "sinulle tietoa antaakseni..." Ah,tässä se seisookin! "Ja muun muassa riennän sinulle ilmoittamaan, ettäeräs virkamies aivan äskettäin on määrätty koko maakuntaa – jaerittäin meidän virkapiiriämme tarkastamaan. (Kohottaa sormensa ylösarvelevaisen näköisenä). Olen saanut tämän sanoman hyvin luotettavastalähteestä. Hän on olevinansa aivan vaatimaton, yksityinen henkilö.Mutta koska tiedän, että sinulla, niinkuin meillä kaikilla, on pieniäsyntejä ja kun olet ymmärtäväinen mies, etkä mielelläsi suotta laskesaalista verkoistasi..." Hm! (Taukoo yht'äkkiä lukemasta). No, neovat hänen yksityisiä... "niin kehoitan sinua ryhtymään tarpeellisiinvarokeinoihin, sillä milloin hyvänsä hän saattaa tulla, – joll'ei hänjo ole saapunut ja inkognito majaan jossakin kaupungissanne...Eilen..." Kas taaskin yksityisiä asioita. "Sisareni Anna Kirilovna onmiehensä Ivan Kirilovitschin kanssa käynyt meillä. Ivan Kirilovitsch onpaisunut erinomaisen lihavaksi, aika jaarikaksi, mutta soittaa yhävielä viulua..." Ja niin edespäin, ja niin edespäin. Nyt tiedätte, millä kannalla asiamme ovat.

Piirituomari. Tämäpä on kummallista, sangen kummallista... Kyllä se jotakin tietää, se on varma!

Koulujen tarkastaja. Mutta minkätähden, Anton Antonovitsch, minkätähden meille tuommainen reviisori lähetetään.

Päällikkö (huoaten). Niin, minkätähden? Se on Jumalan rangaistus!(Huokaa taas). Tähän saakka, Jumalan kiitos, ovat he kyllä pysyneetmuissa kaupungeissa, mutta nyt on meidän vuoromme.

Piirituomari. Minun luullakseni, tietää tämä jotakin aivan toista; – tässä piilee joku valtiollinen salaisuus! Ja tiedättekö, mitä tämä on?Ei mitään muuta, kuin että Venäjä haluaa sotaa... ja ministeristö on,näetten, lähettänyt virkamiehen tiedustelemaan, onko täällämaankavaltajia!

Päällikkö. Oh, loruja! Ja vielä tahdotte olla järkevä mies!Piirikaupungissa maankavaltajia! Aivan toinen olisi asian laita, josasuisimme rajakaupungissa; mutta meidän olisi kumminkin kolme vuottakulettava, ennenkun täältä ulkomaalle pääsisimme.

Piirituomari. Ja minä sanon teille, että asia on niin... noh, te etteymmärtäisi... Hallituksella on omat tuumansa. Se kyllä tietää, mitätahtoo... Olkoonpa vaan piirikaupunki... Sillä on viisi mielessä jayksi kielessä!

Päällikkö. Ajatelkoon se sitä tahi tätä! Tarkoitukseni oli vaan teitävaroitaa, hyvät herrat! Olkaa nyt siis varoillanne! Mitä minuun tulee, olen jo tarpeellisiin toimiin ryhtynyt ja kehoitan teitäkin samointekemään. Varsinkin teitä Artemij Filippovitsch! Epäilemättä kaikkiteidän hoidossanne olevat laitokset kaikkein ensiksi tutkitaan; laittakaa siis niin, että kaikki on hyvässä kunnossa. Toimittakaa niin, että yömyssyt ovat puhtaat, ja ett'eivät sairaanne ole seppiennäköisiä, – niinkuin ne tavallisesti teillä ovat!

Sairashuoneen talousmies. Puhtaita yömyssyjä – noh, aivanmiehelläni! Semmoisia pian voi hankkia.

Päällikkö. Niin, ja jokaisen sairavuoteen yläpuolelle pitää ripustaalatinan- taikka muunkielinen päällekirjoitus... (Lääkärin puoleenkääntyen). Mutta se on teidän asianne, Kristian Ivanovitsch. Siis jokaisen vuoteen yläpuolelle lippu, johon on kirjoitettu sairaan nimi, hänen tautinsa ja milloin hän sairastui... Ja sekin on väärin, että sallitte sairastenne polttaa niin väkevää tupakkaa, että aina aivastaa, sisään astuessa... Muutoin olisi parasta, ett'ei olisi niin montasairasta. Epäilemättä sanotaan sairaitten suuren paljouden riippuvanhuonosta hallinnosta – taikka lääkärin taitamattomuudesta.

Sairashuoneen talousmies. Noh, mitä sairaitten puoskaroimiseen tulee, olen jo siitä keskustellut Kristian Ivanovitschin kanssa ja siinäasiassa olemme aivan samaa mieltä: mitä luonnollisemmin asiaa toimitetaan, sitä parempi. Kalliista lääkkeitä emme huoli. Ihminen on vaan yksinkertainen olento: jos hän kuolee, kerran hän kuitenkin olisikuollut; jos hän tulee terveeksi, niin hän tulee itsestänsäkinterveeksi. Ja muutoin Kristian Ivanovitschin olisi sangen vaikeakin puhua sairaitten kanssa – hän, niinkuin tiedätte, ei ymmärrä venäjääsanaakaan.

Hübner. (Lausuu äänen, joka on osaksi e: n ja vähän i: n kaltainen).

Päällikkö (piirituomarille). Ja teitä, Ammos Fedorovitsch, kehoitan vähän virkahuoneita tarkastamaan. Etehiseen esimerkiksi, jossakäräjäväki odottaa, ovat palvelijanne majoittaneet hanhet poikinensa, jotka kaakoittaen juoksentelevat jaloissa. On epäilemättä ylenkiitettävä asia pitää huolta taloutensa asioista, mutta paikka, näettekös, paikka ei ole hanhelaksi sopiva. Olen jo ennenkin aikonut puhutella teitä tästä asiasta, mutta olen sen aina unhottanut.

Piirituomari. Minä käsken muuttaa sekä hanhet että hanhen poikasetkyökkiin. Tulkaa, jos tahdotte, Anton Antonovitsch, luoksenipäivällisille!

Päällikkö. Paitsi sitä on paha, että istuntohuoneessa, vieläpä virkatoimen kestäessä, kuivaatte kaikenlaisia räsyjä ja että kirjoituspöytänne yläpuolella aina riippuu lätkäpiiska asiakirjojenseassa! Tiedän kyllä, että mielellänne metsästätte, mutta tällä kertaa olisi kuitenkin paras, ett'ei piiska olisi näkyvässä; kun reviisori on mennyt tiehensä, sopii teidän asettaa se takaisin tavalliselle paikalleen. Ja sitten apulaisenne... noh, hän lienee kyllä virkansapuolesta kelpo mies; mutta, suoraan sanoakseni, on hänessä semmoineneriskummallinen haju... tuntuu aina siltä, kuin hän suoraa tietä tulisviinatehtaasta, eikä sekään juuri sovi! Olen jo kauan aikaa aikonut puhua teille tästä asiasta, mutta olen sen aina unhottanut. Apua siihen kyllä saa, vieläpä jos tuo haju hänessä, kuten hän itse vakuuttaa, olisikin synnynnäistä! Sopisi kehoittaa häntä syömään sipulia japureskelemaan kynsilaukkaa. Muutoin on lääkkeitä kyllä tuommoistavastaan – vai kuinka, Kristian Ivanovitsch?

Hübner. (Lausuu taas samanlaisen äänen kuin yllä).

Piirituomari. Totta puhuen, minä en tiedä, onko mitään apuasemmoiseen. Itse hän väittää sen syntyneen kolahduksesta, jonka hänlapsena sai imettäjältänsä. Siitä asti on hän muka aina viinallehajahtanut.

Päällikkö. Noh... minä vaan huomautan teitä. Mitä taas tulee niihin "pieniin synteihin", joista Andrei Ivanovitsch kirjeessään mainitsee, on minun todistaminen, ett'en minä tuota oikein

ymmärrä! Hyvä Luoja! Luullaanko siis ihan viattomia ihmisiä olevan auringon alla? Jumala onkerran viisautessaan niin asettanut, sanokootpa voltairilaiset mitähyvänsä. Itse kullakin ovat omat vikansa.

Piirituomari. Mitä te synniksi nimitätte, Anton Antonovitsch? Oneroitus synnin ja synnin välillä. Minä en tahdo salata, että otanlahjoja vastaan, – mutta minkälaisia lahjoja? Jahtipentuja! Sehän onihan eri asia.

Päällikkö. Pentuja tai muuta; lahja kuin lahja.

Piirituomari. Eipä suinkaan, Anton Antonovitsch. Jos jokulahjoittaisi esimerkiksi viisisataa ruplaa maksavan turkin ja rouvallemuhkean päällyshuivin...

Päällikkö. Ja mitäpä siitä, että te otatte jahtipentuja lahjaksi; sensijaan te ette usko Jumalaan ettekä käy koskaan kirkossa. Minä olenkumminkin uskossa vahva – niinä käyn joka sunnuntaina kirkossa. Muttate... noh, kylläpä teidät tunnen. Kun rupeette maailman synnystä puhumaan, niin nousee tukkani pystyyn.

Piirituomari. Omalla älylläni olen kuitenkin tähän asti toimeentullut.

Päällikkö. Välistä älyttömyys on liikaa älyä parempi. Muutoin voitteolla aivan huoleti. Ei kenenkään mieleen voi juolahtaa pistää nokkaansateidän tuomaritoimiinne. Se on pyhä ala, joka on hyvän Jumalan omassahuostassa. (Koulujen tarkastajan puoleen kääntyen). Mutta teidän, LukasLukitsch, teidän tulee, koulujen tarkastajana, pitää opettajiannetarkemmin silmällä. He tosin ovat viisasta väkeä, jotka ovat eriyliopistoista tietonsa hankkineet; mutta heissä on joitakuitakummallisia omituisuuksia, jotka luonnollisesti kuuluvatopettajavirkaan. Niin on meillä esimerkiksi tuo, joka on niinleveänaamainen... enpä koskaan muista hänen nimeänsä... heti kun hänopetus-istuimellensa kiipee, ei hän voi olla irvistelemättä – katsokaa, näin tällä tavoin (irvistelee). Ja sitten hän tunkee kätensäkaulahuivinsa alle ja sivelee partaansa. Noh, olkoon menneeksi, ettähän noin irvistelee oppilaille, – ehkä se kuuluukin opetukseen; sitäen ymmärrä; mutta teidän on myöntäminen, että vaarallista on, jos hänsamalla tavalla irvistelee revisorillekin vasten silmiä. Herrareviisori, ja kuka hyvänsä ylimalkaan, voisi kenties luulla, ettäopettaja ilvehtii hänelle, ja lempo tiesi, kuinka silloin kävisi.

Koulujen tarkastaja. Mutta, hyvät herrat, minkä minä hänelle teen? Olen jo monta kertaa häntä nuhdellut; ja kuitenkin, kun hiljakkoinesimies kävi luokassa, hän mitä hävyttömimmällä tavalla niuristelihänellekin vasten naamaa. Hän sen tosin teki puhtaasta sydämmestänsä; mutta minua siitä nuhdeltiin... sanottiin, ett'ei ole luvallistaherättää nuorisossa vapaamielisiä aatteita.

Päällikkö. Myöskin historian-opettajaanne tulisi teidän silmälläpitää. Että hän on tosi-tiedemies, näkyy jo ensi silmäyksellä. Hän onhankkinut hirveän paljon tietoja, mutta innoissaan hän unhottaa itsensä esityksensä. Kerran kävin itse hänen esitelmäänsä kuuntelemissa. Hänen puheensa assyyrialaisista ja babylonialaisista kävi vielä laatuun; mutta kun hän Aleksanteri suureen pääsi, niin on mahdotontasanoa, kuinka hänen kävi! Jumal'auta, luulipa valkean olevanvalloillaan! Innoissaan hän hyppäsi alas kateederista ja paiskasituolinsa lattiaan. Aleksanteri suuri oli tosin mainio sankari, muttaeihän kuitenkin ole luvallista koulun huonekaluja rikkoa ja saattaakruunulle kulunkeja.

Koulujen tarkastaja. Aivan niin, mies on hiukan kuumaverinen. Olenhäntä siitä monta monituista kertaa muistuttanut ja nuhdellut... muttahän vastaa: "niin, voipi kyllä niin olla, mutta minä olen valmistieteelle henkenikin uhraamaan!"

Päällikkö. Se on salliman selittämätön laki: toinen on viisas, vaanjuoppo, toinen irvistää niin kamalasti, että ajaa jumalatkin tuvastapellolle.

Koulujen tarkastaja. Niin, minä vaan sanon, Jumala varjelkoonopettajatoimesta. Jokainen tahtoo sekaantua asiaan ja näyttää jotakinymmärtävänsä!

Päällikkö. Niin, niin, mitäpä näistä kaikista, mutta tuo kirottuinkognito! Äkkiä pistää nokkansa keskeemme sanoen: "kah täälläkö telapseni olettekin! Kuka teistä on piirituomari?" "Liapkin-Tiapkin." "Tuokaa tänne se Liapkin-Tiapkin!.. Ja kuka sairashuoneen talousmies?" "Semljanika." "Tuokaa tänne heti se Semljanika!"... Sepä se juuri onkinkaikkein ilkeintä!

Toinen kohtaus.

Edelliset. Postimestari.

Postimestari. Sanokaa minulle, hyvät herrat, mikä virkamies tännetulee?

Päällikkö. Ettekö sitä jo ole kuulleet?

Postimestari. Herra Bobtschinski on minulle siitä asiasta puhunut. Hän kävi äsken luonani postikonttorissa.

Päällikkö. Noh, mitä te asiasta ajattelette?

Postimestari. Mitä minä ajattelen? Saamme varmaan sodan turkkilaisten kanssa.

Piirituomari. Osuipa yhteen, samaa minäkin arvelen.

Päällikkö. Molemmat osutte päin pilviä!

Postimestari. Aivan varmaan... turkkilaisten kanssa... eiepäilemistäkään. Se on vaan ranskalaisten vehkeitä.

Päällikkö. Voi, voi, hyvät herrat, älkää hulluja höpiskö! Tämä eiliikuta turkkilaisia, vaan meitä! Se on ihan varma; sen todistaa tämäkirje!

Postimestari. Vai niin... noh ei sitten sotaa tulekkaan.

Päällikkö. Noh, mitä sitten arvelette Ivan Kusmitsch.

Postimestari. Hm! Mitä te arvelette?

Päällikkö. Hm, – minäkö? Minä en ole mikään pelkuri, mutta tämmöisetseikat voivat todella rohkeuttakin pelättää. Kaikkein enimmäнкаuppamiehet ja porvaristo minua huolestuttavat. He sanovat minun heitäköyhentäneen. Herra Jumala, jos olenkin heiltä jotain vienyt... niin...niin... niin se ei pahassa aikomuksessa ole tapahtunut... Minä varon...(Tarttuu postimestarin käsivarteen ja vie hänet syrjään)... minäpelkään suuresti, että minua on salaa syytetty. Sanokaa itse, miksimuutoin tämmöinen revisori niskoillemme lähetettäisiin? Kuulkaapas, Ivan Kusmitsch, eikö teidän, meidän molempain yhteiseksi hyödyksi, sopisi hieman avata ja pikimmältänsä katsahtaa kaikkiin tänne tuleviinja täältä lähetetyihin kirjeisiin, jotta saisimme tietää, löytyyköniissä kanteita taikka muita vaarallisia asioita? Voisitte niittävarovaisesti avata ja tarkastettuanne jälleen panna ne kiinni, joissaei ole mitään meille vaarallista. Eihän muuten vaaraksi ole, vaikka neavoiminakin lähetetään.

Postimestari. Ymmärrän... ymmärrän. Ei teidän tarvitse minullesemmoisia opettaa! Siinä toimessa on minulla jo monivuotinen tottumus, vaikka sitä tähän saakka olen ainoastaan uteliaisuudesta enkävarovaisuudesta tehnyt... On erinomaisen hupaista saada tietää kaikki, mitä maailmassa tehdään ja tapahtuu. Vakuutan, ett'ei sitä huvittavampaa lukemista ole! Muutamat kirjeet ovat ylennautinnollisia... niissä on kaikenlaisia kohtia... Ja niinopettavaisia, paljoa enemmän kuin Moskovskija Viädomosti!

Päällikkö. Noh niin, mutta sanokaa, ettekös ole mitään huomanneeteräästä Pietarista tulleesta virkamiehestä?

Postimestari. En, en ole lukenut mitään pietarilaisesta, muttasaratovilaisista ja kostromalaisista puhutaan paljo. On todellakin vahinko, että te ette lue kirjeitä. Välistä tapaan aivan erinomaisiaseikkoja. Niin muistan esimerkiksi erään kirjeen, jossa muuanluutnantti kuvailee, mitä riemua hän pidoissa oli nauttinut. Se olitodellakin oivallista. "Täällä elän", kirjoittaa hän, "ikäänkuinparatiisissa. Kaikkialla kauniita tyttöjä, musiikki soi, minäriennän tuleen..." Kuten jo lausuin, kirjoittaa tämä nuori miestunteellisesti... Minä pidin tahallani tämän epistolani itselläni! Luenko sen teille?

Päällikkö. Älkää, nyt ei meillä ole aikaa siihen. Te, Ivan Kusmitsch, olette siis niin hyvä ja, jos sattumalta mitään valitusta tahi kannettasaisitte käsiinne, pitemmittä mutkitta pistätte sen hyvään talteen?

Postimestari. Aivan mielelläni!

Piirituomari. Mutta katsokaa vaan eteenne... Kyllä siitä vielä kerrankäytte kiikkiin.

Postimestari. (Säikähtyneenä). Voi, hyvä Jumala!

Päällikkö. Oh, mitäs siitä! Olisi aivan toista, jos se julkisestitapahtuisi. Mutta näin meidän kesken...

Piirituomari. Niin, kylläpä paha päällemme päätyi!.. Mutta minätulinkin suoraan puhuen, Anton Antonovitsch, lahjoittaakseni teillepienen koirasen. Se on hurtttakoirani, jonka hyvin tunnette, täysisisar... Olettehan kuulleet, että Sheptovitsch on haastattanutVarckovitschin oikeuteen? Nyt minulla on päivät kuin papilla: minälasken asianajajana pyydykseni kummankin kalaveteen.

Päällikkö. Minä annan hiiden teidän pyydyksillenne: Minulla vaan tuokirottu inkognito hyörii ja pyörii päässäni. Minusta on joka hetki, kuin ovi aukenisi ja...

Kolmas kohtaus.

Edelliset. Bobtschinski ja Dobtschinski.

(Hengästyneinä juoksevat huoneeseen).

Bobtschinski. Tärkeä uutinen!

Dobtschinski. Arvaamaton uutinen!

Muut. Mikä niin?

Dobtschinski. Aivan odottamaton uutinen! Poikkesimme ravintolaan...

Bobtschinski (keskeyttäen). Minä tulin Peter Ivanovitschin kanssaravintolaan...

Dobtschinski (keskeyttäen). Älkää Peter Ivanovitsch! Suokaa anteeksi!Antakaa minun kertoa asia!

Bobtschinski. Ei, sallikaa minun... sallikaa minun... Ettehän tepysty puhumaankaan...

Dobtschinski. Mutta te sotkette, ettekä kaikkia muista...

Bobtschinski. Muistan Jumal'auta, muistan! Älkää tähän sekaantuko!Minä kyllä kaikki kerron... (muille) Mutta laittakaa niin, ett'ei PeterIvanovitsch saa minua keskeyttää!

Päällikkö. Mutta Jumalan tähden, puhukaa vihdoon! Mikä nyt on? Minäkuolen tähän tuskalliseen odotukseen. Tehkää hyvin ja istukaa, hyvätherrat! Peter Ivanovitsch, tuossa on tuoli. (Kaikki istuvat molempainPeter Ivanovitschien ympärille). Noh, kertokaa, kertokaa suunnepuhtaaksi; – mitä on tapahtunut?

Bobtschinski. Anteeksi, anteeksi... En voi kaikkia yhtähaavaa kertoa.Heti sen jälkeen, kun olin jättänyt teidät, levotonna tuosta äskentulleesta kirjeestä... niin... silloin... silloin... minä juoksin... mutta Peter Ivanovitsch, älkää häiritkö! Minä vakuutan, että tiedänkaikki, kaikki!.. No, juoksin siis Korobkinin luo. Korobkin ei ollutkotona, ja siis juoksin takaisin Rastakovskijn luo ja, koska hänkin olimennyt kaupungille, poikkesin postimestarin luo, hänelle sitä uutistailmoittamaan, jonka olin teiltä kuullut, ja hänen luotaan lähteissänitapasin Peter Ivanovitschin.

Dobtschinski (keskeyttäen). Aivan lähellä piirakkaleipurin kulmaa...

Bobtschinski. Aivan niin, lähellä piirakkaleipurin kulmaa... Siistapasin, niinkuin jo mainitsin, Peter Ivanovitschin ja sanoin hänelle: "joko olette kuulleet, minkälaisen sanoman Anton Antonovitsch aivanluotettavasta lähteestä on saanut?" Mutta palveluspiikanne Avdotja, joka jotakuta asiaa toimittamaan oli lähetetty Potschetschujevin luo, oli sen jo hänelle kertonut.

Dobtschinski (keskeyttäen). Hänen piti noutaman konjakki-lekkeri.

Bobtschinski (työntäen Dobtschinskin käsiä edestään). Niinkonjakki-lekkeriä noutamaan hän oli lähetetty... Minä ja PeterIvanovitsch menimme siis Potschetschujevin luo... Peter Ivanovitsch, olkaa niin hyvä; älkää puheeseni puuttuko... Menimme siisPotschetschujevin luo ja kulkeissamme sanoi Peter Ivanovitsch minulle: "Poiketkaamme", sanoi hän, "ensin ravintolaan! En ole aikaisestaaamusta einettäkään syönyt... vatsaani oikein hiukaa... Ravintolanisäntä", sanoo hän, "on äsken saanut tuoretta lohta, sitä mieleni tekeemaistella", sanoo hän. Tuskin olimme sisään tulleet, ennenkun nuorimies...

Dobtschinski (keskeyttäen). Sievänlainen ja hyvissä vaatteissa...

Bobtschinski. ... sievänlainen ja hyvissä vaatteissa astui huoneeseen.Hänen kasvojensa muodosta oivalsin heti jonkunlaisen arvonsatunnon..hänen silmänsä... katsantonsa, kaikki sen osoitti! (Otsaansaosottaen). Paljon, sangen paljon! Minä jotakin aavistin ja lausuinPeter Ivanovitschille: "tuo ei ole lystin vuoksi tänne tullut; ei todentotta, lystin vuoksi hän ei ole tänne tullut." Ja Peter Ivanovitschvihkaisi salaa isännälle. Ja Vlas, isäntä – hänen vaimonsa on vähänaikaa sitten saanut

vankan pojan, joka vastedes on jatkava isänsätointa – noh, niin Peter Ivanovitsch viittasi isännälle ja kysymatalalla äänellä: "kukapa", sanoi hän, "tuo nuori mies lienee?" Jaisäntä vastasi: "tuo", sanoi hän... mutta älkää minua keskeyttäkö, Peter Ivanovitsch! Minä kykenen puhumaan, mutta te ette saa sitä kertoneeksi! Teiltä on etuhammas kadonnut ja te nielette sanat... "Tuo", sanoi hän, "tuo nuorukainen on eräs virkamies Pietarista. Hänennimensä on Ivan Aleksandrovitsch Hlestakov ja hän on matkalla Saratovinlääniin. Mutta kuinka eriskummalliset", sanoi hän, "hänen tapansa ovat? Nyt hän jo kaksi viikkoa on tässä ravintolassani oleskellut... hän eikoskaan mene ulos, ottaa kaikki velaksi, eikä koskaan maksamisestapuhu." – Heti kun hän oli tämän kertonut, äkkäsin minä asian. "Aha", sanoin minä Peter Ivanovitschille.

Dobtschinski. Eipä, Peter Ivanovitsch, minäpä sanoin.

Bobtschinski. Ensin te sanoitte, ja sitten minäkin sanoin "aha": "Aha" sanoimme siis yhdessä Peter Ivanovitschin kanssa. "Miksipä tuotäällä aikailee, vaikka on Saratoviin menossa?"... Min, niin, hänpä se on se virkamies Pietarista; hän se on eikä kukaan muu!

Päällikkö. Mikä virkamies?

Bobtschinski. Noh, virkamies, varmaan se, jota odotamme tännetulevaksi – revisori!

Päällikkö (säikähdysissään). Mitä te lausutte? Varjelkoon meitä Jumala!.. Mutta sehän on mahdotonta!

Dobtschinski. Eipä ensinkään mahdotonta, Anton Antonovitsch! Minä vakuutan teille: hän se on! Hän ottaa kaikki velaksi, ei ensinkään käyulkona – kuka muu hän olisikaan? Ja passissa on matka määrätty Saratoviin!

Bobtschinski. Hän se on, jumaliste onkin! Kaikkia hän katseli, kaikkia hän tarkasteli, ei mikään jäänyt häneltä huomaamatta. Hänmyöskin näki, että minä ja Peter Ivanovitsch söimme lohta... pääasiallisesti sen tähden, että Peter Ivanovitschin vatsa... niin, hän tuijotti lautasiimme niin, että minun kävi aivan tuskalliseksi.

Päällikkö. Niin, Jumala olkoon meille syntis-paroille armollinen! Missä hän asuu?

Dobtschinski. Numero viisi, portaitten alla.

Bobtschinski, Samassa huoneessa, jossa matkustavat upseerit viimevuonna tappelivat.

Päällikkö. Kauanko hän on täällä ollut?

Dobtschinski. Jo kaksi viikkoa!

Päällikkö. Kaksi viikkoa! (syrjään). Oh Luoja, hyvä Jumala ja kaikkipyhät! Ja sillä aikaa on alaupseerin vaimoa piiskattu! Vangeille ei oleruokaa annettu. Eikä katuja ole edes kertaakaan la'aistu! Laupias Jumala, nyt hukka mun perii!

(Tarttuu molemmin käsin päähänsä.)

Sairashuoneen talousmies. Noh, Anton Antonovitsch, täytyykö meidän pukeutua univormuun ja lähteä ravintolaan?

Piirituomari. Ei, ei! Ensin meidän täytyy lähettää hänen luoksensa papisto ja kaupamiehet; käsketäänpä kirjassakin, jonka nimi on Ivan Masonin teot.

Päällikkö. Ei, ei! Jättäkää kaikki minun toimitettavakseni. Olen paelämässäni näin vaikeita kohtia kokenut... mutta Jumalan avulla olenniistä päässyt, vieläpä kiitoksiakin saanut.. toivon, ett'ei hännytäkään meitä pulaan jätä! (Bobtschinskille). Hän on siis nuori mies, vai kuinka?

Bobtschinski. Kahdenkymmenen kolmen tahi neljän vuotinen – ei sitä vanhempi.

Päällikkö. Noh, mitä nuorempi, sitä parempi! Nuoren perille pikemmin pääsee. Pahempi, jos olisi joku vanha saakeli. Nuori enemmin pintapuolelle katsoo... Olkaa nyt, hyvät herrat, kukin kohdastanne valmiina. Minä lähdän sinne yksinäni tahi Peter Ivanovitschin seurassa. En ole mitään tietävinäni... olen ikäänkuin huvikseni kävelemässä jakatsomassa, kohdellaanko vieraita hyvin. Kuule Svistunov!

Svistunov. Mitä suvaitsette?

Päällikkö. Juokse heti hakemaan ala-poliisimestaria! Mutta älä, maltas! Minä tarvitsen sinua; käske joku toinen hakemaan hänetpuheilleni.

(Poliisipalvelija juoksee suinpäin ulos).

Sairashuoneen talousmies. Menkäämme täältä pois, Ammos Fedorovitsch! Jotakin onnetonta voisi todellakin tapahtua.

Piirituomari. Mitähän teillä olisi pelkäämistä? Te annatte sairaillepuhtaita yömyssyjä ja siinä kaikki.

Sairashuoneen talousmies. Puhtaita yömyssyjä, noh, se on tietty! Mutta ohjesäännön mukaan pitää sairaitten saada kauralientä, – jakäytävissä on niin tavattoman ankara kaalin-haju, että nokka onvaarassa.

Piirituomari. Siinä suhteessa minä olen aivan huoletta, sillä kenenmieleen voisi johtua pistää nenänsä minun virkahuoneeseni? Ja jos jokusaisikin päähänsä katsahtaa asiakirjoihini – niin pian hän siitä kokoelämäksensä kyllänsä saisi. Jo kuusitoista vuotta olen tuomarina ollut ja kun vaan katsahdan asiapapereihin, viittaa kädelläni, sillä ei itse Salomo kaikessa viisaudessaan voisi saada selville, mikä niissä on oikeaa ja mikä väärää.

(Piirituomari, sairashuoneen talousmies, koulujen tarkastaja ja postimestari tapaavat, pois mennessänsä, ovelta palaavan poliisipalvelijan).

Neljäs kohtaus.

Kaupungin päällikkö. Bobtschinski. Dobtschinski. Svistunov.

Päällikkö. Noh, ovatko ajopelit valmiina?

Svistunov. Käskynne mukaan, herra päällikkö!

Päällikkö. Mene kadulle, vaan... älä, malta! Missähän kaikki muutovat? Oletko aivan yksin? Käskinhan Prohorovia olemaan saapuvilla. Missä hän on?

Svistunov. Hän on vahtikonttorissa... mutta hänestä ei olemihinkään?

Päällikkö. Kuinka niin?

Svistunov. Hän kannettiin sinne aamulla eikä tietänyt tästä maailmasta mitään. Olemme jo kaataneet pari saavia vettä hänenniskaansa, mutta hän on vieläkin yhtä tunnoton.

Päällikkö. Voi Jumalani! (Tarttuen päähänsä). Riennä heti kadulle... tahi seis, malta, kuule! Juokse ensin huoneeseni – kuule! – ja tuotänne miekkani ja uusi hattuni! (Dobtschinskille). Ja nyt Peter Ivanovitsch, eteenpäin Jumalan nimeen!

Bobtschinski. Noh, entäs minä sitten... minä... ettekö salli minunkin seurata?

Päällikkö. En, en, Peter Ivanovitsch, se ei käy laatuun. Kolme miestä – ei sovi, eikä sitä paitse ole vaunuissa tilaa kolmelle hengelle.

Bobtschinski. Ei mitään, ei mitään! Minä juoksen jälessä, jälessä... kunhan vaan pääsen oven raosta noin hieman näkemään, miltä hän noinniinkuin näyttää.

Päällikkö (poliisipalvelijalle, joka tuo miekan). Mene, juokse, minkä päältä lähtee, ja kutsu kokoon kaikki kaupungin palvelijat, jokatapaat, ja ota... Mutta voi kuinka miekkani on käynyt naarmuihin. Tuohäijy kauppias Abdulin! Näkee kaupunkinsa päälliköllä olevan vanhan miekan eikä lähetä hänelle uutta! Voi noita konnia! Mutta anomuskirjatriivatuilla ovat kyllä aina takkinsa alla... Jokaisen pitää ottamankatu, ei... mitä puhun, pitää ottaman luuta ja lakaiseman se katupäästä päähän, jonka varrella ravintola on, mutta siistiksi, puhtaaksi – kuuletko – oikein puhtaaksi! Ja paina se mieleesi! Minä tunnensinut, niinpä niin, minä sinut varsin hyvin tunnen. Sinä olet hurskas ja typerä olevinasi, sinä pöllö, mutta varastat ja kätket saappaanvarsiksi hopeisia teelusikoita. – Ole varoillasi vaan, sen minä sanon. Mitä koirankuria kauppias Tshernajevin luona teit? Hä? Hän antoisinulle neljä kyynärää verkkaa univormuksi, ja sinä kaappasitkin kokopakan. Ole varoillasi mies! Sinä jo varastelet liaksi asemassasi. Marss!

Viides kohtaus.

Päällikkö. Bobtschinski. Dobtschinski. Ala-Poliisimestari.

Päällikkö. Mutta missä maailman ääressä te piileitte, Stepan Iljitsch? Mikä häijy tapa se on?

Ala-Poliisimestari. Olinhan tässä portin takana!

Päällikkö. Kuulkaa, Stepan Iljitsch! Tuo virkamies Pietarista onsaapunut. Mihin toimiin olette ryhtyneet?

Ala-Poliisimestari. Olen tehnyt aivan käskynne mukaan. Olen lähettänyt poliisipalvelija Pugovitsin ja kaikki muut poliisipalvelijatkatuja lakaisemaan.

Päällikkö, Missä Derschimorda on?

Ala-Poliisimestari. Hän lähti tuonne, jossa oli syttynyt nokivalkea.

Päällikkö. Ja Prohorov on tietysti humalassa?

Ala-Poliisimestari. Aivan niin, hän on humalassa.

Päällikkö. Kuinka te sen sallitte?

Ala-Poliisimestari. Mitäs sille voi. Eilen oli esikaupungissa tappelu – hän meni sinne järjestystä toimittamaan ja palasi sieltä itsepeukalot keppinä.

Päällikkö. Kuulkaa, mitä teidän en tehtävä! Tuon pitkäkaupungin-vahtimestarin pitää seisoman sillan päässä järjestystavoimassa pitämässä. Ja suutarin talon viereinen aita on purettava japaalutettava, että näyttäisi siltä, kuin olisi aikomus ryhtyä senkorjaamiseen. Sillä mitä enemmän on revitty, sitä toimeliaammiltanäyttävät kaupungin hallitusmiehet... Ah, olin unhoittaa, että tuonaidan viereen on kaadettu neljäkymmentä kuormaa kaikenlaista soraa! Mikä ilkeä kaupunki; jos vaan asettaa johonkin paikkaan muistopatsaan, taikkapa vaan aidankin... niin heti kaatavat sinne kaikenlaista roskaaviereen! Ja jos tuo virkamies tulisi teiltä kysyneeksi, ollaanko täällätyytyväisiä – niin vastatkaa heti paikalla, "täällä kaikki on hyvin, ylhäinen herra!" Jos kuka rohkenisi mutista, niin minä sitten hänentyytymättömyytensä perästäpäin tyydytän ja kyyditän. (Syvällähuokauksella.) Oh – ho – ho – hoo! Voi minua syntis-parkaa! (ottaahatun asemesta hattukotelon.) Voi Luojani, ole minulle armollinen, niinettä eheänä hänen kynsistänsä pääsen; ja minä pyhitän sinulle isoimmanvahakynttilän, mitä kukaan ihminen tähän saakka on sinulle asettanut. Kukin näistä koiramaisista kauppamiehistä on velvollinen siihenantamaan sata naulaa vahaa! Voi Jumalani, Jumalani, lähtekäämme PeterIvanovitsch!

(Hajamielisyydessään panee hattukotelon päähänsä.)

Ala-Poliisimestari. Te olette panneet pahvikotelon päähänne AntonAntonovitsch. Tässä on hattunne.

Päällikkö (heittää pahvikotelon pois). Kotelo, niin onkin; koteloonkin. Hiiteen kaikki hattukotelot!.. Ja jos hän kysyy, minkätähdensairashuoneen kirkkoa ei ole rakennettu, vaikka jo viisi vuotta sittenrahat on siihen määrätty, – niin muistakaa vaan vastata, että kyllä jooli alettu, mutta että se paloi. Olen siitä asiasta jo lähettänyt virallisen ilmoituksen... Älköön suinkaan kukaan tyhmydessäntokaisko, ett'emme ole työhön ruvenneet! Ja sanokaa Derschimordalle, ett'ei hän saa liiaksi käyttää nyrkkiänsä... sillä hän järjestyksenvuoksi on aina valmis hosumaan sekä oikealle että vasemmalle ja lyösekä syyllisiä että syyttömiä. Mutta lähtekäämme vihdoon, PeterIvanovitsch! (Menee ja tulee takaisin.) Ja sitten ei saa laskea ketäänäistä renttuisista sotamiehistä kadulle. Nuo ryysyrehjat eivät otamuuta kuin sotatakin päällensä, kun lähtevät ulos. Housuista eipuhettakaan.

(Kaikki menevät).

Kuudes kohtaus.

Anna Andrejevna ja Maria Antonovna (tulevat juosten sisään.)

Anna. Missä he ovat? Missä he ovat? Voi hyvä Jumala! (avaa oven)Anton, minun rakas pikku Anton!.. (Tyttäreille) Taas on vika sinussa; kokonaan sinussa! Aina sitä viivytellään: milloin neula vaan, millointaas huivi, milloin mitäkin puuttuu. (Juoksee ikkunalle ja huutaa)Anton, Anton, mihin sinä menet? Kuka on saapunut? Reviisoriko? Onkohänellä viikset – isotkin viikset?

Päällikön ääni. Kohta, kohta, jahka joudun, sydänkäpyseni!

Anna. "Jahka joudun!" Mikä uusi tapa se on. Minä viisi siitä, milloinsinä joudut... Sano vaan, onko hän eversti? Mitä? (Närkästyneenä) Vainiin, hän menee tiehensä! Aivan oikein, hän todellakin menee tiehensä!Kyllä sen sulle koston, ukkoseni! (Marialle) Mutta se on sinun vikasi."Voi, odota silmänräpäys, äiti kulta. Olen heti valmis: jahka ehdinpanna huivin päälle!"... "Hetä!" Kas niin

vaan! – Mutta sinä, Maria, olet aina sen syynä, ett'emme mitään tiedä! Kaiken tämän syynä on tuoriivattu keikailemisesi! Kun neitonen kuuli postimestarin olevantäällä, niin heti neito peilin ääreen kurkistelemaan itseänsä jokataholta, oikealta ja vasemmalta, edestä ja takaa – ja sillä aikaamenevät kaikki tiehensä!.. Ehkäpä luulet, että hän sinusta huolii, mutta päin vastoin tekee hän sinusta pilkkaa, jahka vaan käännyt selinhäneen.

Maria. Sitä minä en voi auttaa, äitiseni... Mutta eihän mitään hätääolekaan: saammehan parin tunnin perästä tietää kaikki.

Anna. Parin tunnin perästä! Paljon kiitoksia! Kas sepä vasta vastaus!Miksi et yhtä hyvin sano: parin kuukauden perästä? Silloin tiedämmekaikki paljoa paremmin! (Puoleksi ikkunan ulkopuolella) KuulepasAvdotja! Oletko kuullut, onko ketään vierasta kaupunkiimme saapunut?..Et, et ole kuullut; mitä semmoinen hanhi kuulisi. Sinä oletparantumaton!.. "Viittasi kädellänsä!" Viitatkoon vaan; sinun olisipitänyt kuitenkin kysyä. Et voinut saada tietää... kun pääsi on kuinkaali, aina siinä hyörivät vaan sulhaset! Vai ajoivat liian kovasti?Olisithan voinut juosta vaunujen perässä! Juokse heti, minkä voit, jakuulustele tarkkaan, mihin he menivät... mikä mies hän on ja minkämuotoinen, Kurkistele avaimen reiästä ja tule sitten takaisin kaikkiakertomaan. Katso, minkälaiset silmät hänellä ovat, mustat tahimuunlaiset! Mutta muista, että tulet heti takaisin. Joudu, joudu, joudu, joudu!!

(Hän huutaa sanaa: joudu, kunnes esirippu laskee.)

TOINEN NÄYTÖS

Pieni huone ravintolassa. Sänky, pöytä, matkalaukku, tyhjä pullo, saappaat, vaateharja y.m.
Ensimmäinen kohta.

Ossip.

Ossip (makaa herransa sängyssä.) Lempo tämmöistä kurjuutta kärsiköön! Pelkäänpä jo nääntyväni nälkään. Vatsani kurajaa, kuin olisi sielläpuoli tusinaa rykmentinrumpaleja. Me emme näy enään mitenkään pääsevänkotia. Nythän on jo toinen kuukausi kulunut siitä, kun Pietaristoläksimme! Rahat on tuo huimapää herrani humussaan ja tuhussaantuhlannut! Nyt hän on allapäin, pahoilla mielin, eikä ollenkaankiivastele. Rahoista ei tosin ollut puutetta, mutta kun tultiinkaupunkeihin, niin piti joka paikassa kopeiltaman ja pöyhistelämän!(Matkii herraansa.) "Hei Ossip, mene ja valitse minulle huone jakomein, mitä löydät, ja toimita myös oivallisin päivällinen! En voisyödä tavallista päivällistä – muhkeata pitää oleman!" – Niinpä niin; jos hän edes olisi jotakin, vaan kun hän on vaan turhanpäiväinentuhlaaja!.. Ja sitten oli matkustavaisten kanssa tutustuminen...korttia lyöminen... ja siinäkos mies nypittiin hyvänpäiväiseksi!..Hupaiseksihan tämä tämmöinen elämä ajan mittaan vetää!.. Ei; toistaoli kumminkin maalla olo! Siellä ei tosin eletä suuren kaupungintavoin, mutta siellä saa kumminkin rauhassa ehdoltaan syödä. Sielläakkaseni on; siellä saa kaiken päivää peräpenkillä loikoilla ja pistääpiirakoita poskeensa... Totta puhuakseni, tosin ei mikään vedäPietarille vertoja... Kun vaan olisi taskut rahoja täynnä... Kas siellävasta elämä, joka kelpaa; tivaatteria, koiratkin tanssaavat sinulle – ja kaikkea, mitä vaan tahdot!.. Ja miten hienon hienosti sielläpuhutaan... ikäänkuin aatelisia oltaisiin!.. Ja kun Tschukkin dvorissa[eräs kauppapaikka Pietarissa] käydään, niin kauppamiehet hetihuutavat: "mitä tahdotte, armollinen herra!" – Jos käyt veneesenistumaan ja lähdet virran poikki... niin kuka vieressäsi istuu? Korkeavirkamies, näet!.. Jos seuraa mielit, niin poikkee puotiin. Sielläherra rakuuna kertoo leiristä, selittelee, mitä jokainen taivaan tähtimerkitsee, ihan niin selvään, kuin olisivat kaikki kämmenellä. Vanhauseerin rouva hulluttelee ja kaunis sisäneitsyt luo sinuun silmäyksensemmoisen, että...! Mutta hyi, hyi, Ossip! (Pudistaa naureskellenpäätänsä.) Saakeli vieköön; kaikki käytös on niin galanttia, niingalanttia!.. Epäkohteliasta sanaa et kuule, kaikki sanovat sinulle"Te." Jos kävelemiseen väsyit, niin otat ajurin ja ajelet kuin hyväkinherra; ja joll'et mieli maksaa, niin siitäkin helposti pääset. Jokakartanossa on takaportti, ja siitä puikahtaa tipo tiehensä, niin ett'eilempokaan kiinni saa... Mutta asialla on toinenkin puolensa: tänään onrattoisa elämä, huomenna ollaan nälkään kuolemaisillaan – niinkuinesimerkiksi on laitamme nyt. Mutta syy on tykkänään hänen. Vaan mitätehdä? Isä kyllä meille rahoja lähettää, – vaan sen sijaan, että niitäsäätelisi, mitä vielä! Silloin ajellaan vaunuissa; joka päivä minualähetetään pääsylippua tivaatterista noutamaan... Mutta kun viikonpäivät ovat kuluneet, silloin on jo toinen ääni kellossa; silloinmyydään uusi frakki juutalaisille! Ja välistä myydään kaikki tyyni, niin että jääpi vaan paita ja kulunut, kiiltävä takki!.. Kas sepä olihyötyisä kauppa... ja miten erinomaista englannin verkaa se oli! Frakkiyksinään maksoi hänelle noin sata viisikymmentä ruplaa; kaksikymmentäruplaa maksoivat juutalaiset; housuista en huoli edes puhuakaan, – nemenivät polkuhintaan. Mutta miksi tämä kaikki, niin miksi? Sentähden, ett'ei hän viitsi virkahuoneessansa käydä, vaan mieluummin käydäpöyhkeilee perspektillä ja lyö korttia. Oi, jospa vanha herra sentietäisi! Hän ei suinkaan välittäisi siitä, että hänen herra poikansaon hallituksen virkamies; – hän luultavasti antaisi hänelle semmoisenselkäsäunan, että häntä neljä päivää syyhyttäisi... Kun on virka, niinpidä virastasi vaari! Ja tämäkin ravintolan isäntä ei sano antavansaruokaa, ennenkun olemme kaikki vanhat velat maksaneet... Hm, ja ellemmemaksa...? (Huokaa) Hyvä Jumala, jos nyt olisi edes jonkinlaista kaalia!Luulenpa, että söisin koko sangollisen... Joku kolkuttaa – luultavastion se hän.

(Hypähtää ylös sängystä.)

Toinen kohta.

Ossip. Hlestakov.

Hlestakov. Se, ota vastaan tämä...

(Ojentua hänelle hatun ja kepin.)

No, taasen olet sängyssäni maata lojottanut?

Ossip. Minäkö maannut? Ikäänkuin en muualla sijaani saisi.

Hlestakov. Nyt valehtelet. Sinä olet sängyssäni loikoillut. Näkeehänsen jo sängystäkin.

Ossip. Mitä minä sängystä? Tiedänhän minä, mitä sänky on. Onhanminulla jalat seisoa; mitä minun tulee teidän sänkyynne?

Hlestakov (Astuu edes takaisin.) Katso, onko kartuudessa tupakkaa?

Ossip. Tupakkaa! – Mistä sitä olisi tullut? Johan on neljä päivääsiitä, kun viimeiset tähteet poltite.

Hlestakov (Yhä kävellen pureskelee huultansa; vakavalla ja uhkaavallaäänellä.) Kuuleppas vaan, *Ossip!*

Ossip. Mitä käskette?

Hlestakov (jotensakin alakuloisella äänenä). Sinun pitää menemäntuonne alas.

Ossip. Mihin?

Hlestakov (Melkein pyytäen). Alas ravintohuoneeseen... Käske...lähettämään minulle vähä ruokaa.

Ossip. Sitä en tee. En tahdo.

Hlestakov. Kuinka sinä, pöllö, tohdit?

Ossip. En; sitä en ikinä tee; ja jos menisinkin, niin ei se mitäänauttaisi; isäntä ei sano antavansa meille enää mitään ruokaa.

Hlestakov. Jospa hän vaan rohkenisi! Mitä joutavia.

Ossip. Niin; vieläpä hän päälliseksi uhkaa mennä kaupungin päällikönluo sentähden, että me täällä olemme olleet jo kolmatta viikkoa, emmekäole ropoakaan maksaneet. "Sinä ja sinun herrasi", sanoo hän, "oletteoikeita hirtehiä ja herrasi on muuten täydellisin veijari. Moisiamaankulkijoita ja roistoja olemme ennenkin nähneet", sanoo hän.

Hlestakov. Ja sinulle on tietysti erinomainen nautinto saada minullekertoa kaikki nuo hävyttömyydet.

Ossip. "Sitten he kömpivät tänne", sanoo hän, "ja asettuvat minunluokseni ja velkaantuvat ja velkaantuvat; ja lopuksi ei saa niitälöstansakaan ulos", sanoo hän. "Vaan minun kanssani ei ole hyväpelailla", sanoo hän vielä, "minä vihdoin valitan poliisille ja panetanteidät velkavankilaan."

Hlestakov. Kylläksi, tolvana! Mene jo, mene ja sano hänelle vaan...!Mikä törkeä konna se mies onkin!

Ossip. Eikö parasta olisi, että pyytäisin isäntää tulemaan teidänpuheillenne?

Hlestakov. Ei minulla ole hänelle mitään sanomista. Mene itsesanomaan.

Ossip. Mutta toden totta, hyvä herra...

Hlestakov. Noh, mene siis hiiteen ja kutsu hänet tänne!

Kolmas kohta.

Hlestakov (yksin.)

Hlestakov. Minun on hirveä nälkä! Kävelin vähäisen matkaa, toivoen, että ruokahalu katoaisi – vaan, lempo vie, se vaikutti päinvastoin!Joll'en olisi Pensassa hurjasti elamoinnut, niin olisi minulla rahojatarpeeksi kotia päästäkseni. Tuo kapteini ymmärsi minun oikein nylkeä!Kas, sepä mies, osasi korttia sekoittaa! Neljänneksessä tunnissa hänminun perin puhtaaksi sai. Mutta kuitenkin tekisi mieleni koetellamiestä vieläkin kerran. Kun vaan sattuisin yhteen! Mikä keho kaupunkitämä kuitenkin on! Eivät edes ruokakauppiat usko velaksi. Se onhävytöntä!

(Alkaa viheltää ensin Robertia, sitten venäläistä kansanlaulua, "punainen sarafan" y.m.) Eikö tänne tule ketään?

Neljäs kohta.

Hlestakov. *Ossip.* Ravintolan palvelija.

Ravint. palvelija. Isäntä käski kysyä, mitä tahdotte.

Hlestakov. No, hyvää päivää ystäväni! Kuinka jaksatte?

Ravint. palvelija. Niin, Jumalan kiitos! Kyllähän sitä hiljakseenmennään.

Hlestakov. Ja miten kaikki täällä ravintolassa teillä käypi?

Ravint. palvelija. Kaikki, Jumalan kiitos, kaikki käy hyvin.

Hlestakov. No, onko teillä paljo vieraita?

Ravint. palvelija. Kiitoksia, kyllähän niitä riittää.

Hlestakov. Kuulepas ystäväni, minulle ei ole tuotu mitäänpäivällistä; ole siis hyvä ja mene alas ja laita, että se viipymättätänne tulee. – Minun on heti syötyäni tärkeä asia toimitettava.

Ravint. palvelija. Niinpä kyllä, mutta isäntä on sanonut, ett'ei hänenää huoli teille mitään antaa. Vähällä oli hän jo tänään mennäkaupungin päällikölle valittamaan.

Hlestakov. Valittamaan? Mitä hän valittaisi? Ajattelepas itsestäväni! Täytyyhän minun syödä... Enhän minä voi nälkään menehtyä. Minun on todellakin hirmuisen nälkä. Vakuutan, että se on toinen tosi.

Ravint. palvelija. Kyllä kai. Mutta isäntä sanoi: "minä en annahänelle mitään syötävää, ennenkun on edelliset maksanut." Niin hänsanoi.

Hlestakov. Hyvä, hyvä, mutta menepäs nyt kuitenkin alas ja puhutteleja taivuttele häntä.

Ravint. palvelija. No, mutta mitä minun pitäisi sanoman.

Hlestakov. Niin, haastele oikein vakaasti hänen kanssansa ja sanohänelle, että minun täytyy saada ruokaa... Mitä maksoon tulee... niinsehän on luonnollista... Mutta en minä ole semmoinen moukka, kuin hän, joka ei välitä, vaikka olisi koko päivän syömättä. Kylläpä käskisi!

(Ravintolan palvelija ja Ossip menevät.)

Viides kohtaus.

Hlestakov (yksin.)

Hlestakov. Olisi kuitenkin jotensakin ilkeätä, jollei hän nytantaisikaan minulle ruokaa. En ole ikinäni tuntenut semmoistaruohanlua kuin nyt. Möisinköhän jonkun vaatekappaleen, möisinköhänhousut? Hm!.. Ei; mieluummin tahdon nälkää nähdä ja palata kotiinmuodikkaassa pietarilaisessa puvussa. Vahinko vaan, ett'ei Joakimtahtonut minulle vaunujansa lainata! Eipä olisi, lempo vie, niin hulluaollut ajaa herrojen tilanhaltijain luo komuvaunuissa, lyhdyt edessä. Ossip kiiltonappisessa takissa takana! Kuinka he silloin olisivatikkunoille rientäneet! "Kuka tuossa ajellen saapuu? Kukahan se saattaaolla?" – Lakeijani astuu esiin. (Matkii lakeijaa.) "IvanAlexandroviitch Hlestakov Pietarista. Suvaitsetteko ottaa vastaan?"...Mutta ymmärtävätkö nuo jörrit, mitä sisältää tuo lause: "suvaitsettekoottaa vastaan?"... Noitten ihmisten kesken on tavallista, että mikätalonpoikaluntti, mikä pörrökarvainen kontio tahansa, sinänsä astuatömistelee suoraa tietä saliin... Siellä tapaisin neitosen, lähestyisin, lausuisin: "neitoseni, tohdinko?"... Huh! (sylkäisee.) Noh, sepä pahuus, miten vatsani vonkuu! On todellakin varsinkummallista, kuinka minun on nälkä.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.